

Staten må ta større ansvar for naturødeleggelser

- Staten kan ikke lukke øynene for de store ødeleggelsene som følge av et villere og våtere klima
- Store verdier går tapt, med menneskelig fortvilelse og utrygghet i kjølvannet
- Statsråder på helikopterbesøk er ikke nok – viktigere er det med samordna handling og penger når det skal ryddes opp igjen og lokalsamfunn skal tilbake til hverdagen
- Kommuner og fylkeskommuner må gjøres i stand til å forebygge for nye katastrofer

Staten må på en helt annen måte enn hittil stille opp for kommuner og fylker som er ramma av naturødeleggelser. Svært store, ofte unødvendig store, verdier går tapt. I tillegg skapes fortvilelse og utrygghet hos alle som får erfare vannmassenes ødeleggelser.

Staten må gjøre kommuner og fylkeskommuner i stand til å forebygge mot seinere flommer, ras og skred gjennom opprusting av vegene til å tåle et endret klima. En slik tilnærming har et samla Storting stilt seg bak. Når skal statens politikk og praktisk oppfølging tilpasses denne erkjennelsen? Når skal Stortinget følge opp det de har sagt om forebygging i sin behandling av Stortingsmelding for samfunnsikkerhet og beredskap? Når skal staten samordne alle sine sektordepartement slik at statens samlede ressurser forenes rundt rask og koordinert bistand til menneskene og lokalsamfunnene som slås ut av et våtere og villere klima? Vi krever at ord blir omsatt i handling og midler blir tilført de kommunene som har hatt og framover vil få store utgifter til å sette i stand etter flom og ras.

Flommene i Oppland i 2011, 2013 og 2014 har kostet Oppland fylkeskommune ca. 300 millioner kroner. Mottatt kompensasjon (statlige skjønnsmidler) utgjør pr. dags dato 88,4 millioner. Dette er ekstraordinære kostnader som belastes ordinært vedlikeholdsbudsjett, og som medfører at annet nødvendige vedlikehold på fylkesvegene må prioriteres bort. Tilsvarende tall kan meldes for andre fylkeskommuner og kommuner. Nå sist er det vestlandskommunene som har følt naturens vrede. Disse har sikkert ikke fått hodet over vannet til å lage noe oversikt over utgiftene ennå, men store blir de.

Hva gjør staten for å avhjelpe situasjonen? Hva gjør staten for å forhindre at store verdier bokstavelig talt blir vaska vekk?

Når det ved flomkompensasjon gis fratrukk for standardheving, som senere kan være vesentlige tiltak for forebygging av flomskader, styrkes i realiteten ikke fylkeskommunens og kommunens midler til vegvedlikehold, for ikke å snakke om forebygging av skader. Statsbudsjettet for 2015 legger ikke opp til ekstra bevilgninger/kompensasjon for flomskader/til flomtiltak på fylkesvegnettet.

Fylkesveger blir brukt som omkjøringsveger når statlige veger er stengt som følge av ras eller flom. Dette medfører ekstra belastning på veger som ikke er dimensjonert for å takle samme type trafikk som de statlige vegene. For fylkeskommunen har dette ført til ekstra slitasje/ødeleggelser på fylkesvegnettet og kostnader som vi ikke får kompensert for fra staten.

Det er viktig å knytte de senere årenes skader ved flom, ras og skred først og fremst opp mot økende klimautfordringer, ikke «dårlig planlegging». Planlegging og bygging har vært gjennomført ihht. gjeldende standarder, og klimautfordringene var det på det tidspunktet hverken mulig å forutse eller ta høyde for. Staten som byggherre er i så måte verken verre eller bedre enn andre byggherrer.

NVE må sikres nødvendige midler til å gjennomføre sikringstiltak som er helt nødvendige for lokalbefolkningens trygghet og sikkerhet. I dag er etterslepet stort på alle kanter, minst 2 milliarder kroner bare hos NVE. Legger vi til tallene fra kommuner og fylkeskommuner, er etterslepet i mangemilliardklassen.

Vi må bygge mer robust for å takle klimaendringene. I Nasjonal transportplan for 2014-2023 legges det opp til 750 millioner kroner årlig i statlig tilskudd til skredsikring. I forslag til statsbudsjett 2015, er tildelingen foreslått redusert i forhold til føringer i NTP.

Når statsbudsjettet ikke følger opp føringene fra NTP, slår det svært uheldig ut. Vi er inne i en vond sirkel det er vanskelig å bryte ut av. Staten kan ikke lenger lukke øynene for de store ødeleggelsene som følge av et villere og våtere klima. Det er tid for å handle!